

Lukijan mielipide: Ekokymppi vastaa kirjoitukseen hankintaprosessista

Julkaistu: 7.2.2023 klo 16:00

Jätelain muutos astui voimaan 19.7.2021. Lakimuutoksessa kunta velvoitetaan järjestämään bio- ja pakkausjätteiden kuljetus taajama-alueilla vähintään viiden huoneiston kiinteistöiltä sekä yli 10 000 asukkaan taajamissa myös tätä pienemmiltä kiinteistöiltä biojätteen osalta. Tämän lisäksi kunnan tulee järjestää kuljetus kuntien hallinto- ja palvelutoiminnoissa syntyvissä kiinteistöissä.

Kun laissa puhutaan kunnasta, sillä tarkoitetaan Kainuun jätehuollon kuntayhtymää, Ekokymppiä, jolle peruskunnat ovat perussopimuksella siirtäneen jätelaissa kunnalle määrätyt tehtävät hoidettavaksi.

Jätelain muutos aiheutti myös alueellisten jätehuoltomääräysten päivitystarpeen niiltä osin, mitä jätelain muutos edellyttää. Edellisen kerran jätehuoltomääräyksiä muutettiin 2018, ja jo silloin huomioitiin tuleva hyödynnettävien jätejakeiden kiristyvä lajitteluvaatimus.

Tuolloin jätehuoltomääräyksissä veloitettiin hyötyjätejakeiden lajitteluvollisuus vähintään neljän huoneiston kiinteistöille. Lakimuutoksen kautta katsottuna vaikutukset jätehuoltomääräyksiin ovat olleet lähinnä kuljetuksien palvelutasoon liittyviä päivityksiä.

KUNTA VOI ja saa tarjota jätehuoltopalveluitaan lainsäädännön vaatimusta paremmalla palvelutasolla. Ekokymppin hallitus teki keväällä 2022 palvelutasopäätökset, joissa määriteltiin erilliskeräysalueet, joissa tarjotaan kuljetuspalveluja niille kiinteistöille, jotka ovat kunnan palveluvastuulla.

Erilliskeräysalueet määriteltiin hieman Suomen Ympäristökeskuksen ylläpitämää taajama-alueita koskevaa karttaa laajemmaksi, koska palvelua halutaan tarjota tasapuolisesti kaikille kunnan asukkaille riippumatta huoneistomäärästä ja asuinkunnasta.

Laajennus koskee taajama-alueiden lähialueita ja kuljetuksiin liittyviä pääreittejä hyödynnettävien jätteiden purkupaikalle Kajaaniin. Palvelutasopäätöksissä määriteltiin myös muita tarjottavia palveluita, kuten astiapalvelu ja siihen liittyvä astioiden pesupalvelu.

Erilliskeräysalueen perusteella määritellyjä urakka-alueita ei voida pitää ylimitoitettuna, koska ne eivät poikkea merkittävästi laissa vaaditusta palvelutasosta. Erilliskeräysalueiden määrittely perustuu olemassa olevaan palvelutasoon, toisin sanoen niihin kiinteistöihin, joilta jo nyt kerätään hyödynnettäviä jätteitä.

KUNTALAISIIHIN ja kiinteistöihin kohdistuvasta kustannusvaikutuksesta ei voida tässä vaiheessa tehdä tarkkaa arviota. Vaikutus suuntaan tai toiseen riippuu urakoitsijoiden tarjouksista. Muualla

Suomessa jo toteutuneissa kilpailutuksissa hinnat ovat pääsääntöisesti pysyneet samana tai jopa hieman laskeneet.

Kuljetusten siirtyminen Ekokympin vastuulle urakoitsijoiden sijaan johtuu puhtaasti lainsäädännön muuttumisesta ja siihen ei voi vaikuttaa paikallisella päätöksenteolla.

Yhtymäkokouksen jätehuoltomääräyksiä koskevassa hyväksymispäätöksessä määrättiin jätehuoltomääräykset voimaantulevaksi muutoksenhausta huolimatta. Tehdyssä kunnallisvalituksessa ei haettu toimeenpanokieltoa, joten jätehuoltomääräykset astuivat voimaan 10.1.2023.

JÄTELAIN TARKOITTAMAA markkinakartoitusta ja siihen liittyvää vuoropuhelua aloitettiin jo syksyllä 2021 urakoitsijoiden kanssa käytävillä kahdenkeskisillä tapaamisilla. Tällöin esitelty kuljetusten toimintamalli hyväksyttiin molemmin puolin ja asioiden valmistelu aloitettiin sovitun toimintamallin mukaisesti.

Markkinavuoropuhelu aloitettiin urakoitsijoiden kanssa keväällä 2022 ja sitä jatkettiin tammikuussa 2023 kahdella muulla yhteisellä tapaamisella. Suurimmille urakoitsijoille tehdyn kyselyn mukaan vuoropuhelu on ollut verrattavissa muiden alueellisten jätelaitosten tekemiin kartoituksiin ja sitä on pidetty hyvänä ja riittävänä.

Urakoitsijoiden esittämä yhteistyöryhmä käsitellään seuraavassa yhtymähallituksen kokouksessa. Yhteistyöryhmä tulee olemaan rinnakkainen foorumi ELY-keskuksen perustamalle lakisääteiselle Kainuun jätealan työryhmälle, johon on kutsuttu edustajia useilta tahoilta.

Perustettava yhteistyöryhmä ei voi olla päättävä elin, joka määrittelee, miten kunnan tulee hoitaa lakisääteiset tehtävät. Nämä yhteistyöryhmät voisivat toimia yhdessä ja seurata jätealan kehittymistä ja lain toteutumista Ekokympin toimialueella pitkällä aikajaksolla tarkasteltuna.

Ekokymppi on toteuttanut jätehuoltomääräyksiensä päivityksen, kilpailutusprosessin ja markkinakartoituksen jätelain ja hankintalain vaatimusten mukaisesti sekä ympäristöministeriön laatiman ohjetta "*Hyvät käytännöt kunnan jätteenkuljetusten kilpailutuksessa*" noudattaen.

Tehdyt päätökset ovat lainvoimaisia ja päätöksiä tekevissä luottamuselimissä on edustettuna kaikkien peruskuntien jäsenet. Omistajakuntien tahtotila on otettu selkeästi huomioon jätelain muutoksesta johtuvista toimenpiteistä päätettäessä mm. lausuntojen muodossa. Tähän perustuen ei ole syytä muuttaa tai keskeyttää meneillään olevia prosesseja.

Timo Honkila

hallituksen puheenjohtaja, Kainuun jätehuollon kuntayhtymä, Ekokymppi

Jukka Oikarinen

toimitusjohtaja, Kainuun jätehuollon kuntayhtymä, Ekokymppi